

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

SA VĂN VY

XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG YÊN LẬP,
TỈNH PHÚ THỌ

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

SA VĂN VY

XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG YÊN LẬP,
TỈNH PHÚ THỌ

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Hà Thế Truyền

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Sa Văn Vy

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thiện luận văn, tác giả đã nhận được sự động viên, khuyến khích và tạo điều kiện giúp đỡ nhiệt tình của các cấp lãnh đạo, của các thầy, cô giáo, anh chị em, bạn bè đồng nghiệp và gia đình. Với tình cảm chân thành, tác giả bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

Khoa Tâm lý giáo dục - trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, các thầy, cô giáo tham gia giảng dạy, cung cấp những kiến thức giúp tác giả trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Đặc biệt tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS. TS Hà Thế Truyền người trực tiếp hướng dẫn khoa học đã tận tình chỉ bảo, giúp đỡ, góp ý để hoàn thành luận văn này.

Tác giả cũng xin được gửi lời cảm ơn: Sở GD&ĐT Phú Thọ; BGH, cán bộ, giáo viên và các em học sinh trường THPT Huyện Yên Lập, tỉnh Phú Thọ đã tận tình giúp đỡ, cung cấp tài liệu, tham gia đúng góp ý kiến, tạo điều kiện thuận lợi cho tác giả trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành bản luận văn.

Mặc dù tác giả đã rất cố gắng, nhưng với thời gian nghiên cứu còn hạn chế, chắc chắn luận văn không thể tránh khỏi những thiếu sót. Tác giả rất mong nhận được các ý kiến đóng góp chân thành từ các thầy giáo, cô giáo, bạn bè đồng nghiệp và bạn đọc.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2016

Tác giả luận văn

Sa Văn Vy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
DANH MỤC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	4
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	4
4. Giả thuyết khoa học	4
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	5
6. Phạm vi nghiên cứu.....	5
7. Phương pháp nghiên cứu.....	5
8. Cấu trúc luận văn	6
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG	7
1.1. Vài nét về vấn đề nghiên cứu.....	7
1.1.1. Ở nước ngoài	7
1.1.2. Ở trong nước	9
1.2. Một số khái niệm liên quan.....	11
1.2.1. Văn hoá, môi trường văn hoá.....	11
1.2.2. Văn hóa nhà trường.....	13
1.2.3. Văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông.....	19

1.3. Nhà trường trung học phổ thông trong hệ thống giáo dục quốc dân	24
1.3.1. Nhà trường trung học phổ thông	24
1.3.2. Vai trò của Hiệu trưởng	25
1.4. Nội dung xây dựng văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông	28
1.4.1. Nhận diện văn hóa ứng xử	28
1.4.2. Xác định các điều kiện phát triển văn hóa ứng xử ở trường	29
1.4.3. Xây dựng các chuẩn mực văn hóa	31
1.4.4. Xây dựng phong cách làm việc chuyên nghiệp cho các thành viên	33
1.4.5. Xây dựng môi trường sư phạm trong nhà trường	34
1.4.6. Xây dựng và phát huy các nghi lễ truyền thống	35
1.4.7. Lập hồ sơ văn hóa ứng xử của nhà trường	37
1.4.8. Đánh giá các hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử	38
1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử	40
1.5.1. Nhóm yếu tố ảnh hưởng thuộc về chủ thể quản lý	40
1.5.2. Nhóm yếu tố ảnh hưởng thuộc về đối tượng quản lý	40
1.5.3. Nhóm yếu tố ảnh hưởng thuộc về môi trường quản lý	41
Kết luận chương 1	42
Chương 2. THỰC TRẠNG XÂY DỰNG VĂN HOÁ ỨNG XỬ Ở	
TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG YÊN LẬP, TỈNH	
PHÚ THỌ	44
2.1. Vài nét về kinh tế, chính trị huyện Yên Lập, trường trung học phổ thông Yên Lập tỉnh Phú Thọ	44
2.1.1. Đặc điểm địa lí tự nhiên huyện Yên Lập	44
2.1.2. Đặc điểm phát triển kinh tế - xã hội	44
2.1.3. Về trường trung học phổ thông Yên Lập	46

2.2. Thực trạng xây dựng văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập, tỉnh Phú Thọ.....	50
2.2.1. Mô tả nội dung khảo sát.....	50
2.2.2. Thực trạng văn hóa ứng xử và xây dựng văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập, tỉnh Phú Thọ	51
2.3. Đánh giá về thực trạng xây dựng văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập.....	69
2.3.1. Mặt mạnh.....	69
2.3.2. Mặt yếu.....	70
2.3.3. Thời cơ	70
2.3.4. Thách thức.....	71
2.4. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến xây dựng văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập, tỉnh Phú Thọ.....	71
Chương 3. BIỆN PHÁP XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG YÊN LẬP, TỈNH PHÚ THỌ	76
3.1. Nguyên tắc định hướng xây dựng biện pháp	76
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo kết hợp giữa văn hóa truyền thống và văn hóa hiện đại	76
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính đồng bộ	76
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính phù hợp	77
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	78
3.1.5. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	78
3.2. Đề xuất biện pháp xây dựng văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập, tỉnh Phú Thọ	79
3.2.1. Quản lý công tác nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên và toàn thể học sinh về văn hóa ứng xử	79
3.2.2. Lập kế hoạch chiến lược phát triển văn hóa ứng xử của nhà trường	81

3.2.3. Xây dựng các nghi lễ truyền thống nhằm phát triển các giá trị của nhà trường.....	82
3.2.4. Xây dựng các mẫu hành vi đại diện văn hóa ứng xử của nhà trường...	85
3.2.5. Phát triển các mối quan hệ trong và ngoài nhà trường	86
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp	88
3.4. Khảo sát tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	90
3.4.1. Mục đích khảo nghiệm.....	90
3.4.2. Nội dung khảo nghiệm	90
Kết luận chương 3	94
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	95
1. Kết luận	95
2. Đề nghị	96
TÀI LIỆU THAM KHẢO	97
PHỤ LỤC	

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Viết đầy đủ
1	CB	Cán bộ
2	CBQL	Cán bộ quản lý
3	ĐTB	Điểm trung bình
4	GV	Giáo viên
5	HS	Học sinh
6	NT	Nhà trường
7	QL	Quản lý
8	THCS	Trung học cơ sở
9	THPT	Trung học phổ thông
10	VH	Văn hóa
12	VHNT	Văn hóa nhà trường
11	VHUX	Văn hóa ứng xử
13	XH	Xã hội

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Cán bộ, giáo viên, nhân viên trường trung học phổ thông Yên Lập.....	48
Bảng 2.2. Học sinh trường trung học phổ thông Yên Lập	49
Bảng 2.3. Mức độ biểu hiện của bầu không khí nhà trường trong văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập	52
Bảng 2.4. Mức độ biểu hiện của các giá trị văn hóa chính thống trong văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập	53
Bảng 2.4. Mức độ biểu hiện sự hợp tác của các thành viên trong văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập	55
Bảng 2.6. Mức độ biểu hiện tính hợp thức và nhất quán hành vi của các thành viên ở trường trung học phổ thông Yên Lập	56
Bảng 2.7. Mức độ biểu hiện của môi trường sư phạm trong văn hóa ứng xử ở trường trung học phổ thông Yên Lập	57
Bảng 2.8. Tương quan giữa các yếu tố biểu hiện của văn hóa ứng xử của trường trung học phổ thông Yên Lập.....	60
Bảng 2.9. Thực trạng xây dựng văn hóa ứng xử hiện có	62
Bảng 2.10. Thực trạng xây dựng điều kiện phát triển văn hóa ứng xử hiện có	63
Bảng 2.11. Thực trạng xây dựng các chuẩn mực văn hóa	64
Bảng 2.12. Các giá trị chuẩn mực của trường trung học phổ thông Yên Lập.....	64
Bảng 2.13. Thực trạng xây dựng phong cách làm việc chuyên nghiệp cho các thành viên trong tổ chức.....	65
Bảng 2.14. Thực trạng xây dựng môi trường sư phạm trong nhà trường.....	66
Bảng 2.15. Thực trạng xây dựng và phát huy các nghi lễ truyền thống	67
Bảng 2.16. Thực trạng lập hồ sơ văn hóa ứng xử của nhà trường.....	67
Bảng 2.17. Thực trạng đánh giá các hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử	68
Bảng 2.18. Kết quả điều tra các yếu tố ảnh hưởng đến văn hóa ứng xử	72
Bảng 3.1. Kết quả khảo nghiệm tính cần thiết của các biện pháp xây dựng văn hóa ứng xử	91
Bảng 3.2. Kết quả khảo nghiệm tính khả thi của các biện pháp xây dựng văn hóa ứng xử	92